ΑΠ' ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

Τό πάθημα τῆς Γκραντζάν. Τρελλάθηκε ;..'Ο Σαλιάπιν φοβᾶται. 'Ο Νοτί πεὺ τραγουδεῦσε 'Ιταλιστί, χωρίς νὰ ξέρη ἰταλικά. Τὸ σχισμένο φέρεμα τοῦ τενόρου. Πῶς ἀναστατώθηκε τὸ θέατρο κλπ. κλπ.

Δημοσιεύουμε σήμερα μερικὰ ἀκόμη ἀνέκδοτα σχετικὰ μὲ τὶς γκάφες καὶ τὰ τερτίπια τῶν ἠθοποιῶν κατὰ τὴν παράσταση :

Κάποτε στὴν Ὄπερα τῶν Παρισίων ἡ διάσημη Γαλλίς πριμαντόνα, δεσποινὶς Γκραντζάν, ἔπαιζε τὸν «Ὀθέλλο» τοῦ Βέρδι, μαζὶ μὲ τὸν παγκοσμίως γνωστὸ Ρῶσσον βαρύτονο Σαλιάπιν. Ἡ δεσποινὶς Γκραντζάν, ἡ ὁποία ἔπαιζε στὸ ἔργο αὐτὸ τὸν ρόλο τῆς Δεσδαμόνας, σὲ κάποια στιγμὴ ἐξέχασε ξαφνικὰ τὰ λόγια τοῦ λιμπρέττου. Γιὰ νὰ μπαλώση λοιπὸν τὸ πρᾶγμα, ἄρχισε νὰ λέη ὅ,τι τῆς κατέβαινε, λόγια δηλαδὴ μπερδεμένα κι' ἀσυνάρτητα.

'Ο Σαλιάπιν ἀκούγοντας τὶς ἀσυνάρτητες ἐκεῖνες λέξεις, φαντάσθηκε ὅτι ἡ δεσποινὶς Γκραντζὰν τρελλάθηκε ξαφνικά ! Διέκοψε λοιπὸν τὸ τραγοῦδι του καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ κοντά της, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Τὸ κοινὸν μυρίστηκε τί συνέβη κ' ἐτοιμαζόταν νὰ ξεσπάση σὲ γέλια, ὅταν, εὐτυχῶς, ξαφνικὰ ἡ δεσποινὶς Γραντζὰν ξαναθυμήθηκε τὰ πραγματικὰ λόγια καὶ συνέχισε τὸ τραγοῦδι της μαζὶ μὲ τὸν Σαλιάπιν, σώζοντας ἔτσι καὶ ἑαυτὴν καὶ τὸν διάσημο συνάδελφό της.

* * *

Κάτι παρόμοιο ἔπαθε μιὰ φορὰ καὶ ὁ διάσημος Ἰσπανὸς τενόρος Νοτί, ὁ ὁποῖος ἔπαιζε στὴν Ὄπερα τῶν Παρισίων καὶ ὁ ὁποῖος, μολονότι δὲν ἤξερε Ἰταλικά, ἐννοοῦσε νὰ τραγουδάη ἰταλιστὶ τὰ τραγούδια τῶν διαφόρων ἔργων.

Ἕνα βράδυ ἔπαιζε «Ριγολέττο» καὶ τραγουδοῦσε τὸ «Φτερὸ στὸν ἄνεμο», ὅταν ξαφνικὰ εἶδε, ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ μουσικοὶ τῆς ὀρχήστρας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν Ἰταλοί, γελοῦσαν κυττάζοντες εἰρωνικὰ πρὸς τὸ μέρος του. Κατάλαβε ὅτι γελοῦσαν γι' αὐτόν, ἀλλὰ δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήση τὸ γιατί. Ἡ φωνή του ἐκείνο τὸ βράδυ ἦταν τόσο γλυκειά, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Στὸ διάλειμμα λοιπὸν ἐκάλεσε δυὸ-τρεῖς ἀπ' τοὺς μουσικοὺς στὸ καμαρίνι του καὶ τοὺς ρώτησε γιατί γελοῦσαν. Ἐκεῖνοι τοῦ ἐξήγησαν τί εἶχε συμβῆ. Ἐπειδὴ δὲν ἤξερε δηλαδὴ τὰ Ἰταλικά, εἶχε ἀνακατέψει τὴν σειρὰ τῶν στίχων τοῦ τραγουδιοῦ καὶ ἔλεγε ἄλλ' ἀντ' ἄλλων !...

* * *

Κάποτε πάλιν ἡ Ἔμμα Καλβὲ ἔπαιζε τὴν «Τόσκα» στὴν Ὄπερα τῆς Βοστώνης, μ' ἕναν Ἰτάλὸ τενόρο. Τὴν ὥρα δμως ποὺ τραγουδοῦσαν τὸ ὡραῖο καὶ συγκινητικὸ ντουέττο τῆς τρίτης πράξεως, ἡ Ἔμμα Καλβὲ εἶδε ὅτι τὸ φόρεμα τοῦ τενόρου ἦταν σχισμένο πολὺ στὴν πλάτη. Ἂν τυχὸν ἐγύριζε τὴν πλάτη του πρὸς τὴν πλατεία, τὸ κοινὸ θὰ ἔβλεπε τὸ σχίσιμο καὶ θὰ ξεσποῦσε σὲ γέλια. Τότε ἡ Καλβὲ γιὰ νὰ σώση τὸν ἠθοποιό, ἄρχισε νὰ τραγουδάη ἰταλιστί :

«Μὴν γυρίστε πρὸς τὴν πλάτεια, γιατὶ τὸ φόρεμά σας εἶνε σχισμένο πίσω στὴν πλάτη καὶ θὰ γίνουμε ρεζῆλι !»

Δυστυχῶς δμως στὴν πλατεία ἦσαν παραπολλοὶ Ἰταλοί, κατάλαβαν τί ἔλεγε καὶ ξέσπασαν σὲ ἀσυγκράτητα γέλια. Μυρίστηκαν τὸ πρᾶγμα καὶ οἱ ἄλλοι θεαταὶ κ' ἔτσι τὸ θέατρο ἀναστατώθηκε ἀπ' τὶς φωνὲς καὶ τὴν πρόγκα !...

ἕνας ἦταν ὁ μπάρμπα Ζέρβας, ἀνθυπασπιστὴς τοῦ πεζικοῦ, ἀπόμαχος, ἀδύνατο γεροντάκι. Ἦταν 11 ἔτη... ὑποδεκανεὺς καὶ προβιβάστηκε δεκανεὺς στὰ 1857 ! Ἔπειτα ἔλαβε μέρος σὲ μιὰ συμπλοκὴ μὲ λῃστὰς κ' ἐπροβιβάσθη λοχίας. Μὲ αὐτὸν τὸ βαθμὸ ἔζησε, ὅς ὅτου ἀπεστρατεύθη, προβιβασθεὶς εἰς ἀνθυπασπιστήν. «'Ο μπάρμπα Ζέρβας—γράφει ἡ σχετικὴ μονογραφία—ἔχει 25 ἔτη εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐναδρύνεται, διότι τόσοι καὶ τόσοι μαθηταὶ ἐπέρασαν ἀπὸ τὰ τρέμοντα χέρια του. Ὅταν κατὰ τὰς ἑορτὰς φορῇ μεγάλην στολήν, οἱ μαθηταὶ ἀπωτοῦν νὰ φορέσῃ καὶ τὸ ξίφος του. Τὸ φορεῖ λοιπὸν ὁ γέρων ἀπόμαχος, ἀλλὰ δὲν εἶνε σῶον. Εἶνε σπασμένο τὸ ξίφος του καὶ ὁ μπάρμπα Ζέρβας ἀρνεῖται νὰ ξιφουλκήσῃ, ἂν καὶ τὸν παρακαλοῦν θερμῶς οἱ Εὐέλπιδες».

'Ο ἄλλος θυμωρὸς ἦταν ὁ κὺρ-Χαιρετούρας. Λείψανο τῆς παληᾶς στρατιωτικῆς ζωῆς καὶ αὐτός. "Ο,τι καὶ ἂν τοῦ ἔλεγαν, ἀπαντοῦσε χαιρετῶντας στρατιωτικὰ μὲ τὸ κοκκαλιάρικο χέρι του. Γι' αὐτὸ καὶ τοῦβγαλαν τὸ παρατσοῦκλι : Χαιρετούρας. Μὲ τὸν καιρὸ δμως ὁ Χαιρετούρας παραγέρασε, ἐθεωρήθη ἄχρηστος καὶ γιὰ τὴν ὑπηρεσία τοῦ θυωροῦ καὶ ἀπελύθη. Ἐν τοῦτοις, ὡς στὰ βαθειά του γεράματα, φορῶντας πάντα τὴ στολὴ τοῦ λοχία, μὲ τὰ μετάλλινα κουμπιὰ λαμποκοποῦντα, ὁ Χαιρετούρας, σῦρνοντας τὰ πόδια του, διέσχιζε ὁλόκληρο τὸ Πεδίον τοῦ Ἄρεως κ' ἔφτανε στὴ Σχολὴ γιὰ νὰ ἰδῇ τοὺς Εὐέλπιδας ποὺ ἐγυμνάζοντο.

'Ο γέρο ἀπόμαχος αὐτὸς μιὰ μέρα πέθανε, ἀλλ' ὁ ἄλλος συνάδελφός του, ὁ μπάρμπα Ζέρβας, ἔζησε ἀρκετὰ χρόνια ὑστερότερα. Καὶ ὅταν οἱ μαθηταὶ τῆς τελευταίας τάξεως ἔδιναν τὶς ἐξετάσεις των καί, ἀξιωματικοὶ πειά, ἀπεχαιρετοῦσαν τὴ Σχολή, τὰ μάτια του γέμιζαν δάκρυα, ὅταν τοὺς ἔλεγε : — «Ὥρα καλή, παιδιά !»

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΠΑΝΙΚΟΥΣ

Ἡ τελευταία ἔκλειψις τοῦ ἡλίου καὶ ὁ πανικὸς τῶν κατοίκων τῆς Πολυνησίας. Τὸ πάθημα τῶν πληρωμάτων τῶν Ἀθηναϊκῶν πλοίων. Ἡ ἐξυπνάδα τοῦ Περικλέους. Οἱ Παρισινοὶ ποὺ ἐτρομοκρατοῦντο ἀπὸ τὰς ἐκλείψεις. Πίνουν...θηριακὴ γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ἔκλειψι καὶ σκάζουν !... Ὅπου ὁ Βασιλεὺς-Ἥλιος ἀρρωσταίνει ἀπὸ τὸν τρόμο του. Ἕνα χαριτωμένο ἀνέκδοτο τοῦ Λουδοβίκου ΧΥ. κλπ.

Πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων παρετηρήθη στὸ νότιο ἡμισφαίριο ὁλικὴ ἔκλειψις τοῦ ἡλίου, ὁρατὴ μόνον ἀπὸ τὰ νησιὰ τῆς Ὠκεανίας, δηλαδὴ τὴν Σουμάτρα, τὴν Μαλαισία, τὴν Ἰάβα, τὶς Φιλιππίνες νήσους κλπ. Οἱ ἰθαγενεῖς τῶν νησιῶν αὐτῶν, μόλις εἶδαν τὸν ἥλιο νὰ κρύβεται, κατελήφθησαν ἀπὸ ἕνα ἀπερίγραπτο πανικό, γιατὶ νόμισαν πὼς ἔφθασε ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου, καὶ ἔτρεχαν περίτρομοι νὰ βροῦν καταφύγιο, ὅπου μποροῦσε ὁ καθένας. Ἄλλοι κατέφυγαν σὲ σπηλιές, ἄλλοι μέσ' στὰ δάση καὶ ἄλλοι ἔπεσαν μέσα... στὴ θάλασσα γιὰ νὰ σωθοῦν !...

Τὸ φαινόμενο αὐτὸ τῆς τρομοκρατήσεως ὁλοκλήρων πληθυσμῶν ἐξ αἰτίας τῆς ἐκλείψεως τοῦ ἡλίου δὲν εἶνε πρωτοφανὲς στὴν ἱστορία. Ἀπεναντίας μάλιστα ἦταν συνηθέστατο στοὺς περασμένους αἰῶνας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀστρονομία δὲν εἶχε προχωρήσει τόσο πολύ, ὥστε νὰ ξέρη ποῦ ὀφείλεται τὸ φαινόμενο αὐτό.

Εἶνε γνωστὸ τὸ περιστατικὸ ποὺ ἔπαθαν τὰ πληρώματα τῶν πλοίων τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, ὅταν καθὼς πήγαιναν σὲ μιὰ ἐκστρατεία, μὲ στρατηγὸ τὸν Περικλῆ, συνέβη μιὰ ὁλικὴ ἔκλειψις ἡλίου. Ἐτρομοκρατήθησαν σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε ἔχασαν ὅλο τὸ ἠθικό τους. Τότε ὁ Περικλῆς, ὁ μόνος ὁ ὁποῖος εἶχε μείνει ψύχραιμος μέσα στὸ γενικὸ πανικό, γιὰ νὰ δώση στοὺς ἄνδρες του νὰ καταλάβουν τί εἶχε συμβῆ, πῆρε τὸ μανδύα του, σκεπάστηκε μ' αὐτὸν ἀπὸ πάνω ὡς κάτω καὶ τοὺς εἶπε :

— Μὲ βλέπετε ;

— Ὄχι, τοῦ ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι.

— Γιατί ;

— Γιατί σὲ κρύβει ἀπὸ μᾶς ἡ χλαμύδα σου, ἀποκρίθηκαν οἱ ναῦτες του.

— Ἔ, ἔτσι καὶ τὸν ἥλιο τὸν κρύβει ἀπὸ μᾶς ἕνα πρᾶγμα ποὺ μπῆκε μπροστά του, τοὺς εἶπε τότε κι' ὁ Περικλῆς.

Ἐκεῖνοι δμως ποὺ ἐτρομοκρατοῦντο περισσότερο ἀπ' τὶς ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου ἦσαν οἱ Παρισινοί, σ' ὅλες τὶς ἐποχὲς καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὸν Χρυσοῦν αἰῶνα τους, δηλαδὴ τὸν αἰῶνα τοῦ Ρισελιὲ καὶ τοῦ Λουδοβίκου 14ου.

Ἔτσι, ὅταν τὸ 1656 συνέβη μία ἔκλειψις ἡλίου, οἱ Παρισινοὶ κατελήφθησαν ἀπὸ τέτοιον πανικό, ὥστε ὁ γνωστὸς ποιητὴς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Λορέ, στὴν «Ἱστορικὴ Μοῦσα» του γράφει μεταξὺ ἄλλων :

«Ἄλλοι ἔτρεχαν στὰ φαρμακεῖα νὰ ἀγοράσουν... Θηριακή, (ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο τότε ὡς πανάκεια γιὰ ὅλες τὶς ἀρρώστειες). Ἤπιαν μάλιστα τόσο πολὺ ἀπ' αὐτή, ὥστε πολλοὶ ἔσκασαν !... Ἄλλοι ἔτρεχαν στοὺς κομπογιαννίτες κι' ἀγόραζαν διάφορα φάρμακα γιὰ νὰ τούς... προφυλάξουν ἀπὸ τὴν ἔκλειψη ! Καὶ ἄλλοι, τέλος, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων μάλιστα στοὺς πολέμους εἶχαν δείξει ἀπαράμιλλη ἀνδρεία, ἔτρεχαν κ' ἐκρυβόντουσαν στὰ ὑπόγεια...»

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰῶνος ἔγινε μιὰ ἄλλη ἔκλειψις ἡλίου καὶ ἐσημειώθη χειρότερος πανικὸς ἀκόμη.

Στὶς 3 Μαΐου 1715 ἐσημειώθη νέα ἔκλειψις ἡλίου, ὁλική, καὶ ὁ πανικὸς αὐτὴ τὴ φορὰ ἐκυρίευσε καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν βασιλέα Λουδοβίκο 14ον, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸν τρόμον του ἔπεσε ἄρρωστος βαρειά. 'Ο δυστυχισμένος Βασιλεὺς Ἥλιος ἀπ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲν μπόρεσε νὰ γίνη ἐντελῶς καλά. Ἕως ὅτου πέθανε ἔπειτα ἀπὸ λίγους μῆνες.

Ἐν τῷ μεταξὺ δμως ἡ ἀστρονομία ἔκανε ἁλματώδεις προόδους καὶ κατώρθωσε ὄχι μόνον νὰ ἐξηγῇ τὶς ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ καὶ νὰ τὶς προλέγῃ.

Ἔτσι, ὅταν στὶς 22 Μαΐου 1724 ἔγινε μία ὁλικὴ ἔκλειψις ἡλίου, τὴν ὁποία εἶχαν προαναγγείλει οἱ ἀστρονόμοι, οἱ Παριζιάνοι διασκέδασαν ἀρκετά. 'Ολόκληρη ἡ Αὐλὴ ἔπηγε στὶς Βερσαλλίες γιὰ νὰ τὴν παρακολουθήσῃ. Ἐκεῖ ὁ ἀστρονόμος Ζὰκ Κασσίνι ἐξήγησε τὸ φαινόμενο τῆς ἐκλείψεως στὸν νεαρὸ βασιλέα Λουδοβίκο 15ο καὶ τοὺς αὐλικούς του.

Μόλις ἐτελείωσε ἡ ἔκλειψις, ἔφθασαν στὶς Βερσαλλίες τρέχοντες δυὸ κυρίες τῆς Αὐλῆς, ἡ ὁποῖες εἶχαν καθυστερήσει στὶς μοδίστρες των.

— Πολὺ ἀργά, κυρίες μου, τοὺς εἶπε τότε ὁ Λουδοβίκος 15ος. Δὲν ἐτροφθάσατε νὰ ἰδῆτε τίποτε ἀπὸ τὴν ἔκλειψη.

— Ὤ ! Μεγαλειότατε, εἶπε τότε ἡ μιὰ ἀπ' τὶς δυὸ κυρίες. Δὲν εἶνε δυνατόν, μὲ τὴν ἄδειά σας, ὁ κ. Κασσίνι νὰ κάνη ἄλλη μιὰ ἔκλειψη γιὰ νὰ τὴν δοῦμε κ' ἐμεῖς ;...

'Ο βασιλεὺς ξέσπασε στὰ γέλια καὶ μαζύ του ὅλοι οἱ αὐλικοί.